Lietas Nr. C31344913
Lietas arhīva Nr. C-0813-15/9

Aizmugurisks Spriedums
Latvijas Republikas vārdā

2015.gada 22.aprīlī

Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa,
tiesnese S.Sondare
ar tiesas sēdes sekretāri K.Atvaru,
piedaloties prasītāja pārstāvei zv. advokātei D.Bušai,
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. B/ prasībā pret SIA „Rauzas kompānija" un /pers. C/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

2013.gada 11.aprīlī /pers. B/ pilnvarotā persona vērsās tiesā ar prasību pret SIA „Rauzas kompānija" un /pers. C/ par parāda piedziņu.

Prasībā norādīts, ka 2013.gada 10.janvārī starp /pers. B/ un SIA „Infleks" noslēgts cesijas līgums Nr.01-C/2013, ar kuru SIA „Infleks" nodeva Prasītājam prasījuma tiesības pret Atbildētājiem, kas izriet no 2009.gada 2.ddecembrī noslēgtā līguma Nr. 120/2009-D un 2010.gada 14.janvārī noslēgtā līguma Nr.41/2010-D.

Saskaņā ar minētajiem Līgumiem, SIA „Infleks" nodeva atbildētājam SIA „Rauzas Kompānija" nomā ar izpirkuma tiesībām kokapstrādes iekārtas:

- mēbeļu korpusu montāžas presi ASSEMBLA P SCM GROUP, par nomas maksu 29'040 (arPVN21%), jebLVL20'409.43.
- biezumapstrādes iekārtu FORMULA SP1 SCM GROUP, par nomas maksu Ls 5'239,30 (arPVN21%).

Atbildētājs/pers. C/ galvoja par Līgumu saistību izpildi, ieskaitot blakus prasījumus, kā pats Parādnieks, tātad, /pers. C/ kopā ar SIA „Rauzas Kompānija" ir uzņēmies solidāru atbildību par Līgumos noteikto saistību izpildi.

Lai gan Līgumos pielīgta šķīrējtiesas klauzula, attiecībā uz cesionāru – /pers. B/ tā nav piemērojama, jo prasītājs nav šķīrējtiesas līguma dalībnieks.

Saskaņā ar 2009.gada 2.decembrī noslēgto Līgumu Nr. 120/2009-D, SIA „Rauzas kompānija", pirms preces nodošanas nomā, 2009.gada 2.decembrī samaksāja daļu nomas maksas EUR 4'266.00 jeb LVL 2'998.16 apmērā, bet pārējā nomas maksa EUR 24'774,00 bija jāsamaksā 6 (sešu) mēnešu laikā no pieņemšanas - nodošanas akta parakstīšanas dienas (14.12.2009.), maksājot naudas summu EUR 4'129,00 apmērā ik mēnesi.

Saskaņā ar 2010.gada 14.janvārī noslēgto Līgumu Nr.41/2010-D, SIA „Rauzas Kompānija", pirms preces nodošanas nomā bija jāsamaksā daļa nomas maksas LVL 1'200,00 apmērā. No šīs summas SIA „Rauzas kompānija" LVL 1'100 samaksāja pirms preces nodošanas, bet atlikušo maksājuma summu LVL 100,00 apmērā samaksāja ar nokavējumu - četras dienas pēc preces nodošanas nomā, Atlikušo nomas maksu LVL 4'039,30 apmērā SIA „Rauzas Kompānija" bija jāsamaksā 6 (sešos) proporcionālos maksājumos sešu mēnešu laikā, maksājot ik mēnesi no pieņemšanas - nodošanas akta parakstīšanas dienas. Tātad, sākot ar 2010.gada 14.februāri bija jāsamaksā LVL 673,22.

Diemžēl Līgumos noteiktie maksājumu termiņi netika ievēroti un, saskaņā ar Līgumu noteikumiem, visi maksājumi tika ieskaitīti vispirms līgumsodu dzēšanai un tikai pēc tam nomas maksas dzēšanai. Tādējādi, saskaņā ar 2009.gada 2.ddecembrī noslēgto līgumu Nr. 120/2009-D, neapmaksātais pamatparāds sastāda EUR 15'337,77, bet nesamaksātais līgumsods uz 07.01.2013. sastāda EUR 15'038.17.

Saskaņā ar 2010.gada 14.janvārī noslēgto līgumu Nr.41/2010-D pamatparāds sastāda Ls 1'173,76, bet nesamaksātais līgumsods uz 07.01.2013. sastāda LVL 1'080.77.

Kopējais parāds pēc Līgumiem sastāda LVL 23'602.86.

SIA „Infleks" ir vairākkārt vērsies pie Atbildētājiem ar mutiskām un rakstiskām pretenzijām par Līgumu izpildi, tostarp 2012.gada 1.novembrī nosūtīja Atbildētājiem Pretenziju Nr. 200/2011, atkārtoti prasot samaksāt parādu, kā arī paziņojot par Līgumu laušanu.

Saskaņā ar Līgumu, SIA „Infleks" ir tiesības vienpusēji lauzt Līgumus un nekavējoši pieprasīt pilnas nomas maksas samaksu gadījumā, ja SIA „Rauzas Kompānija" kavē jebkuru samaksas termiņu par vairāk nekā 60 dienām. Tāpat Līgumos noteikts, ka visu nomas termiņu iekārtas ir SIA „Infleks" īpašums, un izbeidzot Līgumu darbību, SIA „Infleks" ir tiesības pārņemt iekārtas savā valdījumā.

Minētajā pretenzijā SIA „Infleks" pieprasīja atgriezt nomā nodotās iekārtas līdz 2012.gada 9.novembrim.

Tā kā neviens no SIA „Infleks" prasījumiem netika apmierināts, kā arī Atbildētāji neatgrieza SIA „Infleks" piederošās iekārtas, tad 2012.gada 23.novembrī SIA „Infleks" pārstāvji ieradās SIA „Rauzas kompānija" ražotnē lai demontētu un izvestu SIA „Infleks" īpašumu. /pers. C/ atteicās atdot iekārtas un neļāva uzsākt to izvešanu.

Tā kā, neskatoties uz SIA „Infleks" centieniem atgūt parādus, Atbildētāji nekādi nav reaģējuši uz SIA „Infleks" pieprasījumiem, tad ir uzskatāms, ka Atbildētāji rīkojas negodprātīgi, izvairoties no savu saistību izpildes, kas prašitāja ieskatā dod pamatu nodrošināt celto prasību.

Ņemot vērā minēto, prasītājs lūdz tiesu:

- piedzīt solidāri no SIA „Rauzas Kompānija" un /pers. C/ kopējo parādu LVL 23'602.86;
- piedzīt solidāri no atbildētājiem samaksātos tiesāšanās izdevumus.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesneses 2013.gada 12.aprīļa lēmumu noraidīts pilnībā pieteikumu par prasības nodrošināšanu.

Tiesas sēdē Prasītāja pilnvarotā pārstāve zv. advokāte D.Buša celto prasību uzturēja pilnā apmērā, paskaidrojot, ka Atbildētāji savas saistības joprojām nav izpildījuši.

Atbildētāji paskaidrojumus uz celto prasību nav snieguši un uz tiesas sēdi nav ieradušies, lai gan par tiesas sēdes vietu un laiku informēti likumā noteiktā kārtībā, nosūtot tiesas paziņojumus un pavēstes uz Atbildētāju juridisko un deklarēto adresi. Par neierašanās iemesliem Atbildētāji nav ziņojuši, nav lūguši lietas izskatīšanu atlikt, nav iesnieguši pierādījumus tam, ka savas saistības ar Prasītāju būtu nokārtojuši, līdz ar to, Atbildētāju neierašanās uz tiesas sēdi atzīstama par neattaisnojošu un, nekonstatējot Civilprocesa likuma 209., 210.pantā norādītos iemeslus lietas izskatīšanas atlikšanai, tiesa atzina par iespējamu izskatīt lietu bez Atbildētāju piedalīšanās tiesas sēdē, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 208.^{1}pantu, taisot lietā aizmugurisku spriedumu.

Motīvu daļa

Noklausoties prasītājas pārstāves paskaidrojumus tiesas sēdē un novērtējot tos kopsakarā ar lietā esošajiem pierādījumiem, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Lietā noskaidrots, ka 2009.gada 2.decembrī starp SIA „Infleks", kā iznomātāju, SIA „Rauzas kompānija", kā nomnieku un /pers. C/, kā galvotāju, noslēgts Līgums Nr. 120/2009-D, saskaņā ar kuru Iznomātājs nodeva nomniekam par nomas maksu kokapstrādes darbmašīnas. Preces tiek

nodotas nomā ar izpirkumu uz sešu mēnešu nomas periodu. Pēc pilnas nomas maksas EUR 29'040,00 samaksas, preces pāriet nomnieka īpašumā.

Nomniekam pielīgta saistība maksāt nomas maksu 4266,00 EUR apmērā pirms preču nodošanas un 24'774,00 sešos maksājumos pa 4'129,00 EUR no preču nodošanas dienas.

Par līguma saistību izpildes nokavējumu puses noteikušas līgumsodu0,1% apmērā par katru nokavēto dienu.

No prasības pieteikuma un tam pievienotā prasības summas aprēķina (lietas 26.lapa) izriet, ka Atbildētājs laikā no 2009.gada decembra līdz 2010.gada martam ir veicis maksājumus 26'080,08 EUR apmērā.

2010.gada 14.janvārī starp tām pašam pusēm noslēgts Līgums Nr. 41/2010-G, ar kuru noteikta pilna nomas maksa Ls 5'239,30 jeb 7454,85 EUR, paredzot, ka Ls 1200,00 tiek samaksāti pirms preču nodošanas, bet Ls 4039,30 jeb 5747,41 EUR jāsamaksā sešos maksājumos no preču nodošanas dienas.

Par līguma saistību izpildes nokavējumu puses noteikušas līgumsodu 0,1% apmērā par katru nokavēto dienu.

No prasības pieteikuma un tam pievienotā prasības summas aprēķina (lietas 27.lapa) izriet, ka Atbildētājs laikā no 2010.gada janvāra līdz 2010.gada martam ir veicis maksājumus Ls 5'239,31 apmērā.

2013.gada 10.janvārī starp SIA „Infleks", kā cedentu un /pers. B/, kā cesionāru, noslēgts Cesijas līgums Nr. 01-C/2013, saskaņā ar kuru cedents nodevis savas likumiskās prasījuma tiesības, kas izriet no 2009.gada 2.decemra Līguma Nr.120/2009-D un 2010.gada 14.janvāra Līguma Nr. 41/2010-D, pret parādnieku - SIA „Rauzas kompānija" un /pers. C/.

Saskaņā ar Civillikuma 1793.panta 3.punktu, prasījumi var pāriet no agrākā kreditora uz jaunu ar cesiju, kura notiek pēc tiesiska darījuma, vienalga, vai kreditors to noslēdzis uz likumiska pienākuma pamata, vai labprātīgi. Civillikuma 1801.pants noteic, ka cesijas līgumu starp prasījuma atdevēju kreditoru (cedentu) un to personu, kam to atdod (cesionāru), var noslēgt jebkādā formā. Parādnieka piekrišana, pret kuru prasījums vērsts, nav vajadzīga, un cesija ir spēkā, pat ja viņš neko par to nezina.

Saskaņā ar Civillikuma 1805.pantu, cesionārs var no cesijas brīža darboties ar kreditora tiesībām un uz šā pamata rīkoties ar prasījumu, cedēt to savukārt citam un izlietot to pret parādnieku.

Ņemot vērā minētās normas un Cesijas līgumu, tiesa atzīst, ka /pers. B/ ir pierādījis savas prasījuma tiesības pret Atbildētājiem.

Kā redzams, starp SIA „Infleks", kā iznomātāju, SIA „Rauzas kompānija", kā nomnieku un /pers. C/, kā galvotāju, noslēgtajos Līgumos paredzētas nomas tiesības ar izpirkuma tiesībām, tādejādi šie līgumi pielīdzināmi līzinga līgumiem.

Juridiskajā literatūrā norādīts, ka līzinga līgums atzīstams par jauktu līgumu, jo tas ietver nomas, aizdevuma un nereti arī pirkuma līguma elementus. Līzinga līguma saistības nav tieši regulētas Civillikumā, tādēļ izšķirošais ir līgumiskās vienošanās materiālais saturs. Tostarp Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 6.maija spriedumā lietā Nr.SKC-152 norādīts, ka līzinga līgums ir identisks nomai un uz to attiecināmi nomas līguma noteikumi.

Komerclikuma 463.panta pirmā daļa noteic, ka līzinga līgums ir tāds līgums, ar kuru komersants (līzinga devējs) apņemas iegūt īpašumā līzinga ņēmēja izraudzītu lietu no līzinga ņēmēja izraudzītas trešās personas (pārdevēja) un nodrošināt šīs lietas nodošanu līzinga ņēmēja lietošanā, bet līzinga ņēmējs apņemas pieņemt šo lietu un samaksāt nolīgto atlīdzību. Atbilstoši šī panta otrajai daļai, Līzinga līgumam piemēro Civillikuma un šā likuma noteikumus par pirkuma līgumu [..].

Saskaņā ar Civillikuma 2002.pantu, pirkums ir līgums, ar ko viena puse apsola otrai par norunātas naudas summas samaksu atdot zināmu lietu vai tiesību. Savukārt Civillikuma 2021.pants noteic, ka no pirkuma līguma izceļas abām pusēm savstarpējas prasījumu tiesības kā uz līguma izpildīšanu, tā arī uz zaudējumu atlīdzību.

Kā redzams, neviena no pusēm noslēgtos līgumus nav apstrīdējusi, savukārt saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu, tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesības atkāpties no līguma, kaut arī otrai atlīdzinot zaudējumus.

No prasības pieteikuma un prasības summas aprēķina izriet, ka 2009.gada 2.decembrī noslēgtā Līguma Nr. 120/2009-G summa noteikta 29'040,00 EUR apmērā un Atbildētājs kopsummā veicis maksājumus 26'080,08 EUR apmērā. 12'377,85 EUR Prasītājs novirzījis līgumsoda dzēšanai.

2010.gada 14.janvāra Līguma nr. 41/2010-D summa noteikta Ls 5239,30 apmērā un Atbildētājs veicis maksājumus Ls 5239,31 jeb 7454,87 EUR apmērā. Ls 1'173,75 Prasītājs novirzījis līgumsoda dzēšanai.

Saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu, līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi. Atbilstoši Civillikuma 1720.pantam, kreditors var prasīt kā līgumsoda, tā arī līguma izpildīšanu, ja tieši tā bijis norunāts, ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu laikā.

Izlemjot prasījumu par parāda un līgumsoda piedziņu ir piemērojamas Latvijas Civillikuma 1587., 1716., 1717., 1720.pantu normas un šīs tiesību normas ir iztulkojamas ne tikai gramatiski, bet arī sistēmiski kopsakarā ar Latvijas Civillikuma 1.pantu, kas noteic, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības un lietā ir izvērtējamas abu pušu intereses, lai nepieļautu prasītāja subjektīvo tiesību netaisnprātīgu izmantošanu. Labas ticības princips nozīmē to, ka katram savas subjektīvās tiesības jāīsteno un subjektīvie pienākumi jāizpilda, ievērojot citu personu pamatotas intereses.

Kā redzams, pušu noslēgtajos līgumos, paredzēts līgumsods 1% apmērā par katru kavēto dienu, pat neparedzot līgumsoda apmēra ierobežojumu.

Kā skaidrojis Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts (SKC- 212/2008, SKC-25/2011), līgumsodam ir sodīšanas un zaudējumu atlīdzināšanas funkcija. Tiesiskajās attiecībās, sakarā ar sodoša rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanu, par vispārēju principu tiesībās ir atzīstams soda samērīguma princips. Kaut arī Latvijas Civillikums neaizliedz līgumsoda noteikšanu procentuālā izteiksmē, ir jābūt saprātīgām robežām, kuru noteikšana attiecīgos ekstremālos gadījumos kļūst par tiesas kompetenci, lietojot par mērauklu taisnīguma un samērīguma principus.

Līgumsods ir saistību pastiprināšanas līdzeklis, kas izpaužas gan kā nelabvēlīgu seku draudi, kamēr saistība vēl nav pārkāpta, gan kā atbildības izpausme, kad ir noticis saistību pārkāpums. Tomēr līgumsods Civillikuma izpratnē nav līdzeklis, ar kura palīdzību kreditors tiesīgs iedzīvoties uz parādnieka rēķina (peļņas avots), kas ir pretēji tiesību izmantošanas labticīguma principam. Līgumsods nedrīkst būt paverdzinošs vai nesamērīgi liels. Vērtējot līgumsoda proporcionalitāti, jāvadās no samērīguma kritērija, ievērojot, ka „pie samērīguma noteikšanas jāņem vērā visas kreditora intereses un parādnieka spējas" *K.Torgāns. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības. Rīga, 2002., 225.lpp.* Jautājums par līgumsoda samērīgumu un taisnīgumu ir tāds jautājums, kas sakarā ar likuma tieša norādījuma trūkumu ir izlemjams pēc tiesneša ieskata saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta norādīto taisnības apziņu un vispārīgiem tiesību principiem.

Lai gan pušu noslēgtajos Līgumos ir paredzēts veiktos maksājumus primāri ieskaitīt līgumsoda segšanai, tiesa atzīst, ka šāds līguma noteikums ir pretrunā ar tiesību izmantošanas labticīguma principiem.

Ievērojot Civillikuma 1.panta nosacījumus, tiesu praksi un Eiropas Padomes Ministru komitejas 1978.gada 20.janvāra rekomendācijā „Par soda klauzulu civillietās" ietvertās rekomendācijas, tiesa atzīst, ka prasītājs pretēji minētajām normām, Atbildētāja veiktos maksājumus novirzījis līgumsoda, kurš turklāt ir neproporcionāli liels, segšanai.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka Atbildētāja veiktie maksājumi atzīstami par maksājumiem, kas primāri veikti pamatsaistību izpildei, bet tā kā saistības daļēji , t.i. 2959,92 apmērā nav izpildītas, tad Atbildētājam piemērojams līgumsods saprātīgā – 10% apmērā no pamatparāda summas, jeb 295,99 EUR apmērā.

Vienlaicīgi tiesa atzīst, ka nav pamata apmierināt prasījumu daļā par parāda solidāru piedziņu.

Saskaņā ar Civillikuma 1692.pantu, galvojums ir ar līgumu uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par trešās personas parādu, neatsvabinot tomēr pēdējo no viņas parāda. Atbilstoši Civillikuma 1702.pantam, kad pret galvinieku ceļ prasību, viņš var prasīt, lai kreditors griežas ar to papriekš pie galvenā parādnieka, ja piedziņa no tā izdarāma tikpat sekmīgi un viegli. Šī tiesība atkrīt, ja galvinieks noteikti no tās atteicies. Par tādu atteikšanos uzskatāms jau arī tas, ja galvinieks uzņemas saistību kā pats parādnieks.

Likumā noteiktā kārtībā galvojuma līgums nav apstrīdēts, bet Civillikums neparedz parādnieka un galvinieka solidāru atbildību par saistību neizpildi.

Galvojuma un solidārām saistībām kopēja ir tāda iezīme, ka prasījumu var vērst gan pret vienu, gan otru (pie tam galvojumā tas nav vispārējs noteikums), un to varētu saukt par procesuālu līdzību, taču ekonomiski, no materiālo tiesību viedokļa, atšķirība ir būtiska: solidāri saistītie "nes" atbildību, ko vēlāk dala "uz galviņām", turpretim galvojumā galvinieks pilda akcesoru saistību, kas ļauj lietot regresa prasību pilnā apmērā. *„Latvijas vēstnesis" Nr.34 (629) Otrdiena, 2010. gada 24. augusts Valstiskā uzraudzība pār šķīrējtiesas spriedumu tiesiskumu Prof. Dr.habil.iur. Torgāns Kalvis, Augstākās tiesas senators.*

Ņemot vērā minēto, tiesai nav pamata piedzīt no Atbildētājiem parādu solidāri - piedziņa pret galvinieku /pers. C/ vēršama tad, ja piedziņa no SIA

„Rauzas kompānija" nav iespējama pilnīgi vai daļēji.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 41.panta pirmajai daļai, no Atbildētājiem proporcionāli apmierināto prasījumu apmēram Prasītāja labā piedzenami tiesas izdevumi – valsts nodeva 364,98 EUR apmērā, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 18,86 EUR apmērā.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 195.pantu, nosakāmas Prasītājas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6 (sešus) procentus gadā no piedzītā pamatparāda, ievērojot Civillikuma 1763. pantu, atbilstoši kuram, procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, Atbildētājiem nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz civilprocesa likuma 189. – 195.pantu, 199. 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda:

daļēji apmierināt prasību.

piedzīt no SIA „Rauzas kompānija", reģ. nr. 40003362698, bet piedziņas neiespējamības vai daļējas piedziņas gadījumā, no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. B/, personas kods /personas kods/, pamatparādu 2959,92 EUR, līgumsodu 295,99 EUR un tiesas izdevumus 383,84 EUR, bet pavisam kopā 3639,75 EUR (Trīs tūkstoši seši simti trīsdesmit deviņi *euro*, 75 centi).

Noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu - desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Prasītājs spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā.

Atbildētāji nav tiesīgi pārsūdzēt aizmugurisku spriedumu apelācijas kārtībā, bet 20 dienu laikā no aizmuguriska sprieduma nosūtīšanas dienas ir tiesīgi iesniegt Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna.

Tiesnese /paraksts/ S.Sondare

NORAKSTS PAREIZS
Rīgas pilsētas
Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesnese S.Sondare
Rīgā, 06.05.2015.